
Rolnummers : 167 en 168

Arrest nr. 9
van 2 mei 1991

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen gesteld door de politie rechtbank te Brussel, 7e Kamer, bij vonnis van 20 december 1989 inzake het Openbaar Ministerie en Castele-Van Dielegom tegen Boes en Jacques, en bij vonnis van 11 januari 1990 inzake het Openbaar Ministerie tegen Vandenbouhede.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. DELVA en I. PETRY
en de rechters J. WATHELET, F. DEBAEDTS, L. DE GREVE, L.
FRANCOIS en P. MARTENS,
bijgestaan door de griffier H. VAN DER ZWALMEN
onder voorzitterschap van voorzitter I. PETRY,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*

*

I. ONDERWERP

Bij twee vonnissen, gewezen respectievelijk op 20 december 1989 en 11 januari 1990, heeft de 7de kamer van de politierechtbank te Brussel aan het Arbitragehof de volgende prejudiciële vraag gesteld :

"Houdt, wanneer toepassing is gegeven aan artikel 4 van de wet van 4 oktober 1867, waarbij aan de hoven en rechtbanken de beoordeling van verzachtende omstandigheden is opgedragen, en de raadkamer een verwijzing heeft gelast, de omstandigheid dat de politierechtbank waarnaar de zaak wordt verwezen voor een of meer misdrijven geen schorsing van de uitspraak krachtens artikel 3 van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie vermag te gelasten, geen schending in van artikel 6 van de Grondwet, aangezien de beklaagde(n), indien geen verwijzing zou zijn gelast, voor dezelfde strafbare feiten om een opschorting van de uitspraak door de correctionele rechtbank had(den) kunnen verzoeken ? "

II. DE FEITEN EN HET BODEMGESCHIL

In elke van beide bij de politierechtbank aanhangige zaken werden de beklaagden gedagvaard wegens overtreding

van de artikelen 418 tot 420 van het Strafwetboek, die slagen en verwondingen door gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg beteugelen met gevangenisstraffen van acht dagen tot zes maanden, en met een geldboete van vijftig tot vijfhonderd frank of met één van die straffen alleen; met toepassing van artikel 4 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden had de raadkamer van de correctionele rechtbank die wanbedrijven in overtredingen omgezet.

Zij werden ook gedagvaard om terecht te staan voor ermee samenhangende tenlasteleggingen, betreffende

inbreuken op diverse bepalingen van de bij koninklijke besluit van 16 maart 1968 gecordineerde wetten op de politie over het wegverkeer of het uitvoeringsbesluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer. Die misdrijven ressorteren onder de bijzondere bevoegdheid van de politierechtbank, ook al zijn sommige ervan wanbedrijven.

De eerste beklaagde in zaak 167 en de beklaagde in zaak 168 hebben voor de politierechtbank conclusies neergelegd waarin zij constateren dat zij krachtens artikel 3 van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, aan de rechtbank niet kunnen vragen de uitspraak van de veroordeling wegens de tenlastegelegde overtreding van de artikelen 418 tot 420 van het Strafwetboek op te schorten, terwijl zij de correctionele rechtbank wel om die maatregel hadden kunnen verzoeken indien die misdrijven niet zouden zijn gecontraventionaliseerd. Na te hebben gewezen op de tekst van artikel 6 van de Grondwet en op de definitie van dat artikel in de rechtspraak van het Hof van Cassatie en van de Raad van State, alsmede op de bevoegdheid van het Arbitragehof om prejudiciële uitspraak te doen op vragen betreffende de schending van de artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet door een wet, een decreet of een in artikel 26 van de Grondwet bedoelde regel, hebben de beklaagden aan de rechtbank gesuggereerde aan het Hof een prejudiciële vraag te stellen in de bewoordingen die de rechtbank in zijn vonnissen heeft overgenomen.

III. DE RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

1. De prejudiciële vraag is bij het Hof aanhangig gemaakt door de verzending van een expeditie van de voormelde verwijzingsbeslissingen, die respectievelijk op 8 januari 1990 en 23 januari 1990 op de griffie zijn ontvangen.

Die zaken zijn respectievelijk onder de rolnummers 167 en 168 ingeschreven.

1. In zaak nr.167

Bij beschikking van 8 januari 1990 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben op 18 januari 1990 geoordeeld dat er geen aanleiding was ten deze de artikelen 71 en 72 van de voormelde organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is, conform artikel 77 van de organieke wet, kennis gegeven bij op 23 januari 1990 ter post aangetekende brieven, die op 26 en 29 januari 1990 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

2. In de zaak nr. 168

Bij beschikking van 23 januari 1990 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben op 25 januari 1990 geoordeeld dat er geen aanleiding was ten deze de artikelen 71 en 72 van de voormelde organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is, conform artikel 77 van de organieke wet, kennis gegeven bij op 8 februari 1990 ter post aangetekende brieven, die op 9 en 12 februari 1990 aan de geadresseerden zijn ter hand gesteld.

3. In de zaken 167 en 168

Bij beschikking van 24 januari 1990 heeft het Hof de zaken 167 en 168 samengevoegd.

Van die beschikking is conform artikel 100, tweede lid van de organieke wet op het Hof kennis gegeven bij op 8 februari 1990 ter post aangetekende brieven, op 9 en 12 februari 1990 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

Overeenkomstig artikel 100 van de organieke wet worden samengevoegde zaken onderzocht door de zetel waarbij de eerste zaak is aanhangig gemaakt, en zijn de rechters-verslaggevers degenen die zijn aangewezen voor de eerste zaak.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is in het Belgisch Staatsblad van 10 februari 1990 bekendgemaakt.

Marc BOES, die woonplaats heeft gekozen op het kantoor van Mr. A. VERRIEST en Mr. J. BOURTEMBOURG, advocaten, Sint-Bernardusstraat 98, 1060 Brussel, heeft bij op 8 maart 1990 ter post aangetekende brief een memorie ingediend.

Robert VANDENBOUHEDE, die woonplaats heeft gekozen op het kantoor van Mr. R. LE CLERCQ, advocaat, Bosstraat 39 te 1050 Brussel, heeft bij op 23 maart 1990 aangetekende brief een memorie ingediend.

Afschriften van die memories zijn conform artikel 89 van de organieke wet op het Hof overgezonden bij op 4 april 1990 ter post aangetekende brieven, die op 5 en 6

april 1990 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Er zijn geen memories van antwoord neergelegd.

Marc BOES heeft een als "memorie van toelichting" betiteld document ingediend, dat op 8 januari 1991 op de griffie van het Hof is ontvangen.

Bij beschikkingen van 26 juni 1990 en 28 november 1990 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest dient te worden gewezen tot respectievelijk 8 januari 1991 en 8 juli 1991 verlengd.

Aangezien Mevrouw I. PETRY het voorzitterschap van het Hof heeft opgenomen, heeft de voorzitter in functie bij beschikking van 16 januari 1991 rechter P. MARTENS als lid van de zetel aangewezen.

Bij beschikking van 28 februari 1991, heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de terechtzitting bepaald op 21 maart 1991.

Van die beschikking is aan de partijen kennis gegeven, die, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gesteld bij op 1 maart 1991 ter post aangetekende brieven, die op 4 en 5 maart 1991 aan de geadresseerden ter hand zijn gesteld.

Op die terechtzitting :

- zijn verschenen :

Mr. A. VERRIEST advocaat bij de balie te Brussel,
voor Marc BOES;

Mr. R. LE CLERCQ en Mr. J. BOURTEMBOURG, advocaten
bij de balie te Brussel, voor R. VANDENBOUHEDE;

- hebben de rechters P. MARTENS en L. DE GREVE
verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de organieke wet van 6 januari 1989 betreffende het gebruik van de talen voor het Arbitragehof.

IV. IN RECHTE

- A.1. De twee memories die op 8 en respectievelijk 23 maart 1990 zijn ingediend door de partijen beklagden voor de feitenrechter, zijn identiek, behoudens de voor elke zaak specifieke feitelijke en procedurele bijzonderheden.
- A.2. Na die gegevens en de termen van de voor de politierechter aangevoerde discriminatie in herinnering te hebben gebracht, citeren ze de definitie die het Arbitragehof in zijn arrest nr.21/89 van 13 juli 1989 van het gelijkheidsbeginsel heeft gegeven en betogen ze "dat het dus van fundamenteel belang is dat ten deze wordt nagegaan of voor de hiervoor uiteengezette discriminatie een verantwoording bestaat en of het streefdoel evenredig is met de gevolgen van de betrokken bepaling."
- A.3. De auteurs van de memories geven de redenen aan, voornamelijk de zwaarte van de uitgesproken straffen en het bijzonder karakter van de rechtsgang, waarom het Hof van Assisen bij artikel 3 van de wet van 29 juni 1964 niet de mogelijkheid kreeg om tot opschorting van de uitspraak te besluiten. Zij erkennen dat die redenen pertinent

zijn en merken op dat als een van de argumenten geldt het bijzonder ernstige karakter van de misdrijven die door het Hof van Assisen worden berecht.

- A.4. Volgens de memories zou de uitsluiting van de politierechtbanken in deze bij de totstandkoming van de wet gebaseerd zijn op de te grote complexiteit van de opschortingsprocedure. De auteurs van de memories merken echter op dat wet van 29 juni 1964 de politierechtbanken bevoegdheid geeft om de tenuitvoerlegging van straffen uit te stellen mits de tenuitvoerlegging niet van probatiemaatregelen vergezeld gaat. Volgens de memories is de argumentatie in verband met de complexiteit van de probatiemaatregelen die aan de opschorting van de uitspraak kunnen worden verbonden nietrelevant aangezien de wetgever uit het oog verliest dat de gewone opschorting, evenals het gewone uitstel, de probatieprocedure niet in werking brengt.

De auteurs van de memories leiden daaruit af dat die discriminatie van gerechten niet verantwoord is en derhalve artikel 6 van de Grondwet schendt.

Zij betogen dat die discriminatie des te onredelijker is wanneer, door het omzetten van wanbedrijven in overtredingen krachtens de wet van 4 oktober 1867, een zelfde persoon, wie dezelfde strafbare feiten zijn ten laste gelegd, onder twee onderscheiden stelsels kan vallen al naar gelang hij voor de politierechtbank of voor de correctionele rechtbank terechtstaat.

- A.5. Doordat een beklaagde geen opschorting van de uit-

spraak van het vonnis kan verkrijgen, is hij er zeker van, dat hij behoudens vrijspraak zal worden veroordeeld tot een straf die in zijn strafregister zal worden vermeld. Tot slot van de memories wordt erop gewezen dat de opschorting van de uitspraak tot doel heeft de nefaste gevolgen te voorkomen van de publiciteit rond de veroordeling, die door de politierechtbank niet kan worden verhinderd. Het Hof wordt verzocht zich over de verantwoording van de discriminatie uit te spreken ten aanzien van personen die misdrijven hebben begaan die tot de directe competentie van de correctionele rechtbanken behoren en die welke strafbare feiten hebben gepleegd die onder de directe bevoegdheid van de politierechters ressorteren.

B.1. Artikel 4 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden bepaalt : "Wanneer het ten laste gelegde feit strafbaar is met gevangenisstraf of met geldboete en de raadkamer op het verslag van de onderzoeksrechter of op de vordering van het openbaar ministerie van oordeel is dat er grond is om die straffen tot politiestrafen te verminderen, kan zij de verdachte naar de bevoegde politierechtbank verwijzen, met vermelding van de verzachtende omstandigheden."

Anderzijds bepaalt artikel 3 van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie: "De opschorting kan, met instemming van de verdachte, door de vonnisgerechten, met uitzondering van de hoven van assisen en de politierechtbanken, worden gelast ten voordele van een verdachte die nog geen veroordeling heeft ondergaan tot een criminele straf of een correctionele hoofdgevangenisstraf van meer dan een maand, indien het feit niet van

die aard schijnt te zijn dat het gestraft moet worden met een hoofdstraf van meer dan twee jaar correctionele gevangenisstraf of een zwaardere straf en de tenlastelegging bewezen is verklaard."

B.2. De combinatie van de voormelde wetsbepalingen impliceert dat de beklaagden voor dezelfde misdrijven, al dan niet, opschorting van de uitspraak kunnen verkrijgen naargelang zij voor de correctionele rechtbank worden gedagvaard of, bij beschikking van de raadkamer met aanneming van verzachtende omstandigheden, naar de politierechter worden verwezen.

B.3. Blijkens de bewoordingen waarin de prejudiciële vraag is gesteld en het onderwerp van het aan de feitenrechter voorgelegde geschil, dient het Hof enkel artikel 3 van de wet van 29 juni 1964 in zoverre te toetsen als dat artikel de correctionele rechtbank toestaat de opschorting van de uitspraak te gelasten, terwijl het die mogelijkheid ontzegt aan en de politierechtbank, waarbij een zaak aanhangig is gemaakt krachtens artikel 4 van de wet van 4 oktober 1867.

De partijen kunnen de draagwijdte van de gestelde vragen niet wijzigen of doen wijzigen : hun argumentatie betreffende andere ongrondwettigheden waardoor de wet van 29 juni 1964 zou zijn aangetast, is derhalve niet relevant.

B.4. De grondwettelijke regels van de gelijkheid der Belgen voor de wet en van de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling volgens bepaalde categorieën van personen zou worden ingesteld, voor zover voor het criterium

van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld met betrekking tot het doel en de gevolgen van de ter beoordeling staande norm alsmede van de aard van de in het geding zijnde beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat de aangewende middelen redelijkerwijze niet evenredig zijn met het beoogde doel.

- B.5. Zoals hierboven reeds is uiteengezet, kunnen, op grond van artikel 3 van de wet van 29 juni 1964, verdachten die voor de correctionele rechtbank zijn verwezen, aanspraak maken op opschorting van de uitspraak, en kunnen zij dat niet wanneer zij bij beschikking van de raadkamer, al is het wegens dezelfde feiten, naar de politierechtbank worden verwezen.

Dat verschil in behandeling naargelang van het rechtscollege waarvoor verdachten dienen te verschijnen moet, zoals in B.4. is aangegeven, op een objectieve en redelijke verantwoording berusten.

- B.6. Door de verdachten die naar de correctionele rechtbank zijn verwezen toe te staan de opschorting van de uitspraak van de veroordelingen te vragen heeft de wetgever diegenen zonder een zwaar strafrechtelijk verleden, die kans maken op beterschap, aan de gevolgen van een veroordeling en een vermelding in hun strafregister en, in voorkomend geval, aan het opzien dat de behandeling op een openbare terechtzitting kan baren, willen onttrekken.

Zonder het gelijkheidsbeginsel te schenden kan de wetgever van de aanspraak op zulk een maatregel uitsluiten de daders van misdrijven die tot een veroordeling leiden waardoor geen declassering wordt opgelopen of waarbij de reclassering niet in het gedrang komt, alsook de beklaagden die tot een zware straf kunnen worden veroordeeld.

B.7. Zoals onder B.3. toegelicht, betreft de vraag uitsluitend de discriminatie waarvan diegene het slachtoffer mocht zijn, aan wie een wanbedrijf is ten laste gelegd dat met toepassing van artikel 4 van de wet van 4 oktober 1867 door de raadkamer is gecontraventionaliseerd.

B.8. Wie een gecontraventionaliseerd wanbedrijf is ten laste gelegd wordt in ruime mate gelijkgesteld met degene wie een overtreding is ten laste gelegd en hij geniet dezelfde behandeling als deze laatste : hij verschijnt voor de politierechtbank en niet voor de correctionele rechtbank, hij kan enkel lichte straffen oplopen en hij geniet kortere verjaringstermijnen. Het gelijkheidsbeginsel eist niet dat hij bovendien over de mogelijkheid zou kunnen beschikken om de opschorting van de uitspraak van de veroordeling te vragen, welke mogelijkheid de wet voorbehoudt aan diegenen die voor de correctionele rechtbank verschijnen. Mocht hij die wegens een in een overtreding omgezet wanbedrijf wordt vervolgd bovendien voor de politierechtbank om de opschorting van de uitspraak van de veroordeling kunnen vragen, dan zou hij onder een gunstiger regeling vallen dan degene die wegens een overtreding wordt vervolgd.

B.9. Doordat de wetgever ervan uitging dat er geen aan-

leiding is om in geval van lichtere misdrijven opschorting van de uitspraak toe te staan, heeft hij daders van een wanbedrijf en van een overtreding of van een in een overtreding omgezet wanbedrijf aan een verschillende behandeling onderworpen die steunt op een objectief en redelijk onderscheid tussen de twee categorieën van beklaagden.

De aangelegde maatstaf staat niet los van met het streefdoel. De door de wetgever genomen regeling is niet onevenredig met die doelstelling.

B.10. De auteurs van de memories betwisten de pertinentie van de redenen waarom de wetgever de politierecht

bank er niet eens toe heeft gemachtigd de gewone opschorting van de uitspraak te gelasten.

Hiermee wordt geen ongelijke behandeling aangeklaagd die enkel de categorie van personen zou treffen wie een gecontraventionaliseerd wanbedrijf is ten laste gelegd.

Het komt het Hof niet toe te beoordelen of het opportuun zou zijn dat de politierechtbanken in het algemeen bevoegd zouden zijn de uitspraak van een veroordeling op te schorten.

OM DIE REDENEN,

HET HOF,

zegt voor recht :

artikel 3 van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, schendt artikel 6 van de Grondwet niet, inzoverre het de politierechtbank niet toestaat de opschorting van de uitspraak te gelasten voor de dader van een of meer misdrijven die met toepassing van artikel 4 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden naar dat gerecht is verwezen.

Aldus uitgesproken in het Frans en in het Nederlands, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 2 mei 1991 door voormelde zetel waarin rechters F. DEBAEDTS en L. DE GREVE, wettig verhinderd, voor onderhavige uitspraak vervangen zijn, respectievelijk door rechters L.P. SUETENS en K. BLANCKAERT, conform de beschikkingen van heden van

voorzitter in functie J. DELVA.

De griffier,

De voorzitter,

H. VANDER ZWALMEN

I. PETRY